

Evropská rada

Brusel 1. února 2024
(OR. en)

EUCO 2/24

CO EUR 2
CONCL 1

POZNÁMKA

Odesílatel:	Generální sekretariát Rady
Příjemce:	Delegace
Předmět:	Mimořádné zasedání Evropské rady (1. února 2024) – závěry

Delegace naleznou v příloze závěry, které přijala Evropská rada na výše uvedeném zasedání.

Evropská rada vzdala hold bývalému předsedovi Komise Jacquesu Delorsovi, jenž zemřel dne 27. prosince 2023. Byl hybnou silou evropského projektu a hrál klíčovou úlohu při budování Evropské unie, jak ji známe dnes.

*

* *

VÍCELETÝ FINANČNÍ RÁMEC NA OBDOBÍ 2021–2027

Evropská rada dosáhla dohody o revizi víceletého finančního rámce (VFR) na období 2021–2027, jak je popsáno v tomto dokumentu. Není-li uvedeno jinak, jsou všechny číselné údaje v běžných cenách.

Podpora Ukrajiny

1. Evropská rada zdůrazňuje, že je třeba na období 2024–2027 společně s partnery zajistit pro Ukrajinu stabilní, předvídatelnou a udržitelnou finanční podporu. S cílem přispět k oživení, rekonstrukci a modernizaci země a podpořit sociální soudržnost a postupnou integraci do Unie s ohledem na možné budoucí členství v Unii bude na období 2024–2027 zřízen Nástroj pro Ukrajinu.
2. V období 2024–2027 nepřekročí souhrn celkových zdrojů poskytnutých z tohoto nástroje 50 miliard EUR, z toho:
 - i) 33 miliard EUR ve formě půjček zaručených prodloužením do roku 2027 stávající záruky z rozpočtu Unie nad rámec stropů pro finanční pomoc Ukrajině, která je k dispozici do konce roku 2027,
 - ii) 17 miliard EUR ve formě nevratné podpory v rámci nového tematického nástroje, tzv. rezervy pro Ukrajinu, zřízeného nad rámec stropů VFR na období 2021–2027. Potenciální příjmy by mohly plynout na základě příslušných právních aktů Unie týkajících se použití mimořádných příjmů, které jsou drženy soukromými subjekty a pocházejí přímo z imobilizovaných aktiv Centrální banky Ruské federace.

3. V zájmu optimalizace využití dostupných částek budou nevyužité prostředky na závazky a na platby v rámci tohoto nástroje automaticky přeneseny do následujícího roku. Část roční částky, která pochází z předchozího roku, bude čerpána jako první.
4. Evropská rada zdůrazňuje, že je třeba podpořit odpovědnost Ukrajiny za úsilí o oživení a rekonstrukci prostřednictvím plánu, který vypracuje ukrajinská vláda a který stanoví program reforem a investic Ukrajiny na její cestě k přistoupení k EU. Ještě před přijetím takového plánu bude intenzivně podporována co nejširší účast dárců mimo Evropskou unii na celkovém úsilí o oživení a rekonstrukci Ukrajiny.
5. Poskytnutí podpory z tohoto nástroje Ukrajině je podmíněno tím, že Ukrajina bude i nadále prosazovat a respektovat účinné demokratické mechanismy, včetně parlamentního systému založeného na pluralitě politických stran, a zásady právního státu a že zaručí dodržování lidských práv včetně práv příslušníků menšin. Při provádění nástroje přijmou Komise a Ukrajina veškerá vhodná opatření na ochranu finančních zájmů Unie, zejména pokud jde o předcházení podvodům, korupci, střetům zájmů a nesrovnalostem a o jejich odhalování a nápravu.
6. Při správě Nástroje pro Ukrajinu bude Rada hrát klíčovou úlohu. V tomto smyslu a na základě příslušných posouzení a návrhů Komise se kvalifikovanou většinou přijme prováděcí rozhodnutí Rady pro přijetí a změny plánu pro Ukrajinu a pro schválení a pozastavení souvisejících plateb.
7. Na základě výroční zprávy Komise o provádění Nástroje pro Ukrajinu uspořádá Evropská rada o provádění tohoto nástroje každý rok rozpravu s cílem poskytnout pokyny. V případě potřeby Evropská rada za dva roky vyzve Komisi, aby v souvislosti s novým VFR předložila návrh na revizi.

Okruhy 4 a 6 – Migrace a vnější rozměr

8. Migrace představuje evropskou výzvu, která vyžaduje evropskou reakci.
9. S cílem zajistit dostatečné finanční prostředky na podporu členských států při řešení naléhavých problémů a potřeb souvisejících s migrací a správou hranic v členských státech v přední linii a v členských státech, které čelí dopadům válek na Ukrajině a na Blízkém východě, a dále na provádění nového paktu o migraci a azylu, jakmile bude přijat, včetně nových řízení na hranicích, bude okruh 4 navýšen o 2 miliardy EUR.
10. Evropská rada připomíná možnost využít případně k řešení výzev a potřeb souvisejících s migrací prostředky určené na politiku soudržnosti. Za tímto účelem vyzývá Komisi, aby byla členským státům při využívání této možnosti nápomocna.
11. Aby mohla Unie v kontextu mimořádného geopolitického napětí poskytovat nezbytnou podporu, budou priority okruhu 6 navýšeny o 7,6 miliardy EUR. To přispěje k zachování účinné spolupráce se třetími zeměmi v oblasti migrace, včetně podpory syrských uprchlíků v Turecku a v širším regionu, jakož i pokračování opatření, která byla dříve přijata prostřednictvím svěřenského fondu EU pro Afriku. Rovněž to přispěje k podpoře západního Balkánu, jižního sousedství a Afriky, včetně partnerství a financování pro migrační trasy. Mělo by být zajištěno dostatečné financování rezervy nástroje NDICI.

Platforma strategických technologií pro Evropu (STEP)

12. Evropská unie musí zajistit svou suverenitu a konkurenceschopnost ve strategických odvětvích tím, že posílí svou odolnost a produktivitu, mobilizuje finanční prostředky, sníží své strategické závislosti, bude investovat do dovedností budoucnosti a přizpůsobí svou hospodářskou, průmyslovou a technologickou základnu ekologické a digitální transformaci, přičemž zajistí soudržnost a rovné podmínky na jednotném trhu. Evropská rada vítá využití stávajících finančních nástrojů EU k rychlému poskytnutí finanční podpory na investice do kritických technologií.

Za tímto účelem bude usnadněno využívání dostupných finančních prostředků a dosaženo synergie mezi nástroji financování s cílem zvýšit podporu kritických technologií. V tomto smyslu bude pro priority STEP v programovém období 2021–2027 platit 100% míra spolufinancování a 30% předběžné financování.

13. K posílení investiční kapacity v oblasti obrany bude v okruhu 5 přiděleno dalších 1,5 miliardy EUR na Evropský obranný fond (EDF).
14. Aby se v neposlední řadě zmínil administrativní tlak na členské státy, tak aby mohly přepracovat programy směrem k cílům STEP a zajistit řádné uzavření programů, měla by být lhůta pro předložení konečné žádosti o průběžnou platbu a souvisejících dokumentů v programovém období 2014–2020 prodloužena o 12 měsíců a na výdaje vykázané v posledním účetním období se použije míra spolufinancování ve výši 100 %.

Úrokové platby vyplývající z nástroje Next Generation EU

15. Za účelem splnění právní povinnosti Unie uhradit včas a v plné výši úrokové platby vyplývající z NGEU, s cílem doplnit v případě potřeby stávající rezervy na krytí finančních závazků v okruhu 2b), zajistí následující kaskádový mechanismus, aby byly k dispozici potřebné částky na úhradu nákladů na splatné úroky a kupóny.

16. Krok 1: Stávající rozpočtová položka evropského nástroje na podporu oživení v okruhu 2b) ročního rozpočtu bude využita v plné míře.

Krok 2: Není-li možné náklady na úrokové platby vyplývající z NGEU pokrýt ze stávající rozpočtové položky evropského nástroje na podporu oživení v okruhu 2b), bude se hledat financování v rámci ročního rozpočtového procesu s cílem v co nejvyšší míře pokrýt podstatnou část nezbytných částek, tak aby byla mobilizována částka odpovídající přibližně 50 % nepokrytých nákladů na úrokové platby vyplývající z NGEU, což bude sloužit jako referenční úroveň. Za tímto účelem bude financování čerpáno z prostoru vytvořeného plněním rozpočtu programů a změnou priorit, jakož i z netematických zvláštních nástrojů (nástroj pružnosti a nástroj jediného rozpětí) v souladu s použitelnými odvětvovými pravidly a dalšími právními závazky, s přihlédnutím k prioritám a obezřetnému sestavování rozpočtu.

Vnitrostátní přiděly členských států, k nimž byl přijat právní závazek, zejména v rámci SZP a politiky soudržnosti, nebudou přerozděleny a změnou priorit podle tohoto bodu dotčeny.

Krok 3: Bude zaveden nový nástroj nad rámec stropů VFR. Tento nástroj bude výjimečný a bude se omezovat na řešení situace, kdy výpůjční operace pro NGEU stále probíhají za vyvíjejících se tržních podmínek.

Tento nástroj bude mobilizován pouze v případě, že po provedení kroků 1 a 2 bude zapotřebí další financování. Každý rok bude prostřednictvím tohoto nástroje nejprve mobilizována částka až do výše odpovídající objemu, v jakém byla zrušena přidělení prostředků na závazek z předchozích let z programů Unie, které se nepřenášejí podle jiných zvláštních použitelných právních předpisů. Při mobilizaci prostředků z tohoto nástroje se nebude přihlížet ke zrušením přidělení prostředků na závazek u prostředků odpovídajících vnějším účelově vázaným příjmům.

V případě neočekávané situace, kdy by stále nebyly pokryty všechny úrokové platby, Komise navrhne, aby byly jako záložní řešení prostřednictvím tohoto nástroje mobilizovány další prostředky.

17. V rámci ročního rozpočtového procesu Rada před přijetím svého postoje k ročnímu rozpočtu posoudí, zda je řešení financovat náklady na úrokové platby vyplývající z NGEU podle kroků 1 až 3 a případně mobilizovat záložní řešení vhodné.

Pokud Rada dojde k závěru, že mobilizace záložního řešení vhodná není, vyzve Komisi, aby svůj návrh přehodnotila s cílem zvýšit částku mobilizovanou v ročním rozpočtovém procesu. Rada bude věnovat zvláštní pozornost úrovni zrušených přidělení prostředků na závazky mobilizované v kroku 3 v případě, že by tato úroveň v období 2025–2027 dosáhla 5 miliard EUR ročně nebo více než 15 miliard EUR kumulativně.

18. Pokud se ve výjimečných případech jeden nebo více členských států domnívá, že existují závažné obavy ohledně mobilizace záložního řešení, může požádat předsedu Evropské rady, aby záležitost předložil na jejím příštím zasedání.
19. Nový nástroj je výjimečný a omezený na dobu trvání stávajícího VFR. Není jím dotčen příští VFR.
20. Evropská rada připomíná závazek vyplývající ze Smluv, jímž je zajistit, aby Unie měla k dispozici finanční prostředky, které jí umožní plnit právní závazky vůči třetím stranám.
21. Strop pro celkovou částku nástroje pružnosti se zvýší o 2 miliardy EUR.

Zvláštní nástroje

Rezerva na solidaritu a pomoc při mimořádných událostech

22. Maximální částka rezervy na solidaritu a pomoc při mimořádných událostech (SEAR) se zvýší o 1,5 miliardy EUR.

23. Vzhledem k přírodním katastrofám, k nimž došlo na evropském území, a k přírodním katastrofám a humanitárním krizím ve třetích zemích a s cílem zabránit existenci vzájemně si konkurujících priorit by stávající rezerva na solidaritu a pomoc při mimořádných událostech měla být rozdělena do dvou samostatných nástrojů takto:
- i) rezerva evropské solidarity bude disponovat částkou 800 milionů EUR ročně navýšenou o 216 milionů EUR ročně (v cenách roku 2018) na pomoc při řešení mimořádných situací, na něž se vztahuje Fond solidarity Evropské unie;
 - ii) rezerva na pomoc při mimořádných událostech bude disponovat částkou 400 milionů EUR ročně navýšenou o 108 milionů EUR ročně (v cenách roku 2018) pro rychlou reakci na konkrétní mimořádné potřeby v rámci Unie nebo ve třetích zemích.
24. Roční částky, které nebudou využity pro rezervu evropské solidarity a rezervu na pomoc při mimořádných událostech a které mají podle platných pravidel propadnout, budou v následujícím roce k dispozici pro použití v rámci nástroje pružnosti.

Nové vlastní zdroje

25. Jak bylo dohodnuto v roce 2020, bude Unie pokračovat v práci na zavádění nových vlastních zdrojů. Prostředky získané z nových vlastních zdrojů zavedených po roce 2023 budou použity na předčasné splácení výpůjček v rámci NGEU.

Dopad na platby

26. Aby byla zajištěna přiměřená výše prostředků na platby odpovídající zvýšené úrovni prostředků na závazky, bude celkové zastropování prostředků na platby v rámci nástroje jediného rozpětí zachováno, nicméně bude upraveno převodem nezbytného stropu stanoveného na rok 2025, aby mohla Unie pokrýt potřeby předpokládané v roce 2026.

Prvky snižující dopad na vnitrostátní rozpočty

27. Evropská rada zdůrazňuje, že Unie a členské státy čelí rozpočtovým výzvám v kontextu opakovaných krizí, geopolitických otřesů a nejistoty.
28. Priority stanovené v této revizi v polovině období proto budou částečně financovány takto:
29. Částka 10,6 miliardy EUR bude přerozdělena na výše uvedené priority, aniž by byla ohrožena kterákoli politická priorita v rámci stávajícího VFR:
 - a) částkou 4,5 miliardy EUR – z čehož 2,6 miliardy EUR bude pocházet z opětovného použití prostředků, jejichž přidělení na závazek bylo zrušeno, v rámci nástrojů NDICI a NPP a 1,9 miliardy EUR bude uvolněno z nástroje NDICI v důsledku zahrnutí nákladů na finanční podporu pro Ukrajinu, o níž bylo rozhodnuto v roce 2022, do Nástroje pro Ukrajinu – se podpoří nové priority financované z těchto programů,
 - b) částka 2,1 miliardy EUR bude přesunuta z programu Horizont Evropa na období 2021–2027 a bude použita ve prospěch programů určených v této revizi v polovině období,
 - c) částka 0,6 miliardy EUR bude přesunuta z rezervy na vyrovnání se s důsledky brexitu,
 - d) roční částka pro Evropský fond pro přizpůsobení se globalizaci se od roku 2024 sníží na 30 milionů EUR (v cenách roku 2018), což v období 2021–2027 povede k celkovým úsporám ve výši 1,3 miliardy EUR, včetně částek propadlých v letech 2021–2023,
 - e) částka 1,1 miliardy EUR bude přesunuta ze složek v přímém řízení v rámci SZP a Fondu soudržnosti, aniž je dotčen příští VFR. Žádné vnitrostátní přiděly členských států nebudou dotčeny,
 - f) částka 1 miliarda EUR bude přesunuta z programu EU pro zdraví.

Shrnutí

30. Evropská rada se dohodla na posílení nových priorit částkou 64,6 miliardy EUR (z toho 33 miliard EUR ve formě půjček a 10,6 miliardy EUR formou přerozdělení) takto:

+ 50 miliard EUR pro Ukrajinu (17 miliard EUR ve formě grantů a 33 miliard EUR ve formě půjček)
+ 2 miliardy EUR pro oblast migrace a správy hranic (okruh 4)
+ 7,6 miliardy EUR pro sousedství a svět (okruh 6)
+ 1,5 miliardy EUR pro Evropský obranný fond v rámci nového nástroje STEP (Platforma strategických technologií pro Evropu)
+ 2 miliardy EUR pro nástroj pružnosti
+ 1,5 miliardy EUR pro rezervu na solidaritu a pomoc

Tabulka 1

Částky jsou uvedeny v miliardách EUR

Přezkum v polovině období podle jednotlivých priorit		
	PRIORITY	Návrh 4
Ukrajina	Granty a tvorba rezerv	17,0
	Půjčky	33,0
	Ukrajina celkem	50,0
Migrace / vnější výzvy	Okruh 4	
	Azylový, migrační a integrační fond (AMIF)	0,8
	Správa hranic a vízová politika (BMVI)	1,0
	Agentura EU pro otázky azylu	0,2
	Okruh 4 celkem	2,0
	Okruh 6*	
	Syrští uprchlíci (Sýrie, Jordánsko, Libanon)	1,6
	Syrští uprchlíci (Turecko)	2,0
	Jižní sousedství	2,0
	Západní Balkán	2,0
	Okruh 6 celkem	7,6
	Migrace a vnější rozměr celkem	9,6
PLATFORMA STEP	Inovační fond	
	InvestEU	
	Evropská rada pro inovace v rámci programu Horizont Evropa	
	Evropský obranný fond	1,5
	STEP celkem	1,5
Náklady na financování NGEU – kaskádový mechanismus		0,0
Správa		
Nástroj pružnosti		2,0
Rezerva na solidaritu a pomoc při mimořádných událostech		1,5
GRANTY CELKEM		31,6
PŮJČKY CELKEM		33,0
PRIORITY CELKEM		64,6
PŘEROZDĚLENÍ		
	Úrokové platby z vnitrostátních rozpočtů (MFA+)	0,0
	Přerozdělení v rámci okruhu 4	0,0
	Přerozdělení v rámci okruhu 6	4,5
	Evropský fond pro přizpůsobení se globalizaci na pomoc propuštěným pracovníkům	1,3
	Přerozdělení z programu Horizont Evropa	2,1
	Rezerva na vyrovnání se s důsledky brexitu	0,6
	Centrálně řízené programy v oblasti soudržnosti/SZP	1,1
	Přerozdělení z okruhu 2 – program EU pro zdraví	1,0
	PŘEROZDĚLENÍ CELKEM	10,6
NOVÉ FINANČNÍ PROSTŘEDKY CELKEM		21,0

* Jak je uveden v bodě 10 dokumentu 23/23.

*

* *

UKRAJINA

31. Evropská rada znovu připomíná své předchozí závěry a potvrzuje pevné odhodlání Evropské unie i nadále poskytovat Ukrajině a jejímu lidu významnou politickou, finanční, ekonomickou, humanitární, vojenskou a diplomatickou podporu, a to tak dlouho, jak bude třeba.
32. Evropská rada opakuje, že Evropská unie a její členské státy jsou odhodlány pokračovat v poskytování včasné, předvídatelné a udržitelné vojenské podpory pro Ukrajinu, především prostřednictvím Evropského mírového nástroje a vojenské pomocné mise EU, jakož i prostřednictvím přímé dvoustranné pomoci ze strany členských států, v souladu s potřebami Ukrajiny. I nadále bude tento vývoj sledovat.
33. Evropská rada zhodnotila činnost Rady v souvislosti s vojenskou podporou Ukrajiny v rámci Evropského mírového nástroje a navrhovaným navýšením jeho celkového finančního stropu. Vyzývá Radu, aby na základě návrhu vysokého představitele týkajícího se Fondu pomoci Ukrajině a navrhovaných klíčových mechanismů dosáhla do začátku března 2024 dohody o změně rozhodnutí Rady (SZBP) 2021/509, a to při současném zohlednění návrhů učiněných členskými státy.
34. Evropská rada rovněž opakuje, že je naléhavě zapotřebí urychlit dodávky munice a raketových střel, zejména s ohledem na závazek poskytnout Ukrajině jeden milion kusů dělostřelecké munice. Vítá dosažený pokrok a vyzývá členské státy, aby prozkoumaly všechny možnosti, jak splnit potřeby Ukrajiny a aby za tímto účelem urychlily úsilí, včetně pokračujícího darování zásob, přesměrování stávajících objednávek a zadávání nezbytných nových objednávek, což přispěje ke zvýšení výrobní kapacity evropského průmyslu.
35. Vojenská podpora bude poskytována a bezpečnostní závazky budou učiněny při plném respektování bezpečnostní a obranné politiky některých členských států a při zohlednění bezpečnostních a obranných zájmů všech členských států.

36. K tématu bezpečnosti a obrany, včetně potřeby posílit celkovou obrannou připravenost Evropy a pokračovat v posilování evropské technologické a průmyslové základny obrany, se Evropská rada vrátí na svém příštím zasedání v březnu 2024, aby se dohodla na dalších krocích, které by učinily evropský obranný průmysl odolnějším, inovativnějším a konkurenceschopnějším.
37. Evropská rada vítá dohodu dosaženou ohledně rozhodnutí Rady a nařízení Rady týkajících se možnosti použít na podporu Ukrajiny mimořádné příjmy, které jsou drženy soukromými subjekty a pocházejí přímo z imobilizovaných státních aktiv Ruska.

BLÍZKÝ VÝCHOD

38. Evropská rada jednala o nejnovějším vývoji na Blízkém východě.

*

* *

39. Evropská rada odkazuje na své závěry z prosince 2020 o uplatňování mechanismu podmíněnosti.
40. Evropská rada jednala o výzvách v odvětví zemědělství a o obavách, které zemědělci vyjádřili. Zdůrazňuje zásadní úlohu společné zemědělské politiky a vyzývá Radu a Komisi, aby s ohledem na okolnosti učinily nezbytné kroky. Evropská rada se bude situací průběžně zabývat.